

STENOMUSEEN 53

MEDLEMSBLAD FOR STENO MUSEETS VENNER – MARTS 2011

Farvel til mumien

I forbindelse med Steno Museets kommende udstilling om unge og deres kropskultur siger museet farvel til den aarhusianske mumie Ta-Bast, der vil vende tilbage til Antikmuseet.

Mumier har til alle tider været i stand til at fascinere såvel børn som voksne, hvilket viser sig i masser af bøger og film om netop mumier. *The Mummy* er naturlig-

vis en sand klassiker, som kan skræmme ethvert barn fra vid og sans. Men også i den mere kuriøse genre ses film som f.eks. *Bubba Ho-Tep*, der er en temmelig syret, men også ganske rørende historie om en 3000 år gammel mumie, der vækkes til live – under en fejlslagen mumietransport – og derefter drager hængende ind på et plejehjem, hvor en aldrende Elvis og en ligeledes

aldrende JFK bor. I *Bubba Ho-Tep* går konspirationsteorier, klassisk mumieforbandelse og personlig opofrelse hos Elvis og JFK smukt hånd i hånd.

Ta-Bast

Også Steno Museet har sin egen 3000 år gamle mumie – med en historie. Eller rettere sagt: har haft. Lånt. Museet har nemlig siden åb-

Fortsættes side 11

*Pestmanden må snart sige farvel til sin slanke veninde fra den ægyptiske oldtid.
Foto: Mary-Ann Kromann-Andersen.*

STENOMUSEN

udgives af Steno Museets Venner. Bladet udkommer 3-4 gange årligt. Det sendes til foreningens medlemmer, men kan frit hentes af alle i museets foyer. Stof kan sendes til Steno Museet.

Redaktion:

Knud Erik Sørensen (ansv.)

kes@kes.dk

Aase Roland Jacobsen

aase.jacobsen@si.au.dk

Hanne Teglhus

hanne.teglhus@si.au.dk

Hans Buhl

hans.buhl@si.au.dk

Layout:

Knud Erik Sørensen

Tryk:

Clemenstrykkeriet, Aarhus.

STENO MUSEET

Danmarks Videnskabshistoriske Museum

C.F. Møllers Allé 2, bygn. 1100
Universitetsparken, 8000 Aarhus C
Tlf: 8942 3975
E-mail: stenomuseet@si.au.dk
Web: www.stenomuseet.dk

Åbningstider: tirsdag-fredag kl. 9-16
lørdag-søndag kl. 11-16
mandag lukket

Steno Museets Venner indkalder til ordinær generalforsamling mandag den 28. marts 2011 kl. 19.30 på Steno Museet

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer.
2. Formandens beretning.
3. Fremlæggelse af regnskab.
4. Kontingent.
5. Orientering om aktiviteter på Steno Museet.
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer.

Den nuværende bestyrelse består af Bjarning Grøn (formand), Hans Buhl (næstformand), Vibeke Reinhardt (kasserer), Knud Erik Sørensen (redaktør), Pia Villadsen (sekretær). På valg er Bjarning Grøn, Vibeke Reinhardt og Pia Villadsen.

7. Valg af bestyrelsessuppleanter.

Nuværende suppleant er John Frenz.

8. Valg af revisor og revisorsuppleant.

Nuværende revisor er Ole Knudsen, og revisorsuppleant er Jesper Lützen.

9. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen vil museumsinspektør Hans Buhl fortælle om Tycho Brahe og hans instrumenter.

Bestyrelsen

Alle tiders vinterferie 2011

Uge 7 i år gav det største besøgstal i Steno Museets 17-årige historie. I alt besøgte 6299 gæster museet og Ole Rømer-Observatoriet.

Og det bedste var ifølge gæsterne: *Planetariet, Leg med eksperimenter, Planetbussen* og *Fysikshow*. Også de billige kager og pølsehorn, at snakke med begejstrede studerende om planeterne, at prøve rumdragter og at bygge med Lego faldt i de besøgendes smag. Med andre ord gav de adspurgte gæster ikke noget entydigt svar på, hvad der havde været bedst ved besøget, for der var noget for enhver alder i Steno Museets vinterferiearrangement.

Hvad var så det dårligste? Det spurgte vi også de besøgende om. En lille pige svarede: "Pendulet", et andet barn svarede, at det var mumi'en på 1. sal: "den er lidt uhyggelig". Langt de fleste stod dog lidt og tænkte sig om, før de svarede, at de ikke kunne komme på noget, der var dårligt; måske lige bortset fra at der var så mange mennesker, og at planetariets

mange forestillinger hurtigt blev udsolgt.

Alle var glade – og vi jubler
Vinterferien har slået alle rekorder for et af museets feriearrangementer. I alt har 5875 gæster besøgt selve museet i vinterferien. Dertil kommer, at 424 personer af lagde besøg på Ole Rømer-Observatoriet, som ekstraordinært havde to forevisninger hver aften.

Der var trængsel i museet, javist, men man fandt sig tilrette og ventede tålmodigt de få steder, hvor der var lidt kødannelse. Først og fremmest var der kø for at komme ind i museet – på nogle tids-

punkter gik køen helt ud på parkeringspladsen. Dernæst kunne der være et par børn, der ventede ved nogle af planetposterne og ved rumdragterne. Disse korte ventetider betragter vi som positive problemer, og der var da heller ingen beklagelser.

Planetbussen fik ben at køre på

Når børn ankom til museet, fik de udleveret en glad *Planetbus*, som er tegnet af Ebbe Sloth Andersen, der er kendt for sine humoristiske tegninger af naturvidenskabelige forhold. Derefter skulle de på jagt efter 8 planetposter og sætte et planet-

Kirstine, Karen, Ida og Ida stempler Venus ind i bussen.
Foto: Ole J. Knudsen.

stempel i bussens vindue der, hvor den pågældende planet har sin plads i rækkefølgen. Når bussen er fuld, "kører" chauffør Sol med 8 planeter. De, der sidder forrest i bussen, er klippeplaneterne, og de, der sidder i den bageste halvdel, er af luft.

Ebbe Sloth Andersen har også tegnet de to tegneseriefigurer, der viser den nysgerrige dreng, der i en taleboble spørger den kloge professor om planeterne. Figurerne optræder ved hver post og fungerer således som en del af formidlingen.

Om at komme rundt i museets hjørner

Set fra museets side er det glædeligt, at så mange blev fanget ind af museets udstillinger på deres vej rundt for at finde planetposterne. Det

Planetarieinspektør Aase Roland Jacobsen fortæller om klippeplaneter, herunder Venus, som ses i baggrunden i sin græsk/romerske skikkelse i form af Venus Kalipygos eller Venus med den smukke numse, som venligt var udlånt af Antikmuseet, Aarhus Universitet. Foto: Hanne Tegllus.

var tydeligt, at der blev læst og snakket ved praktisk taget hvert eneste udstillingstema og hver montre.

Tiden gik bare så hurtigt

Godt og vel halvdelen besøgte museet for første gang, og for langt de fleste gjaldt det, at besøget varede ca. 3 timer.

Et museumsbesøg på den længde kræver, at der er mulighed for at tilfredsstille nogle basale behov – mad og drikke. Derfor havde vi ekstraordinært salg af frugt, sandwich, pølsehorn og store stykker kage leveret af Matematisk Kantine. Når pladserne i caféområdet slap op, fandt mange sig heldigvis til rette på de praktiske spande, der fungerer som taburetter i forbin-

Selv trappen kan bruges som tilskuerplads, når Fysikshow viser deres kunster. Foto: Hanne Tegllus.

delse med *Fysikshow* og til daglig ved forevisninger omkring *Magic Planet*.

Fysikshow hitter – hver gang

De unge fysikstuderende havde tilrettelagt deres show således, at det var specielt målrettet en yngre gruppe tilhørere, end de plejer at fokusere på. Desuden var temaet for forestillingerne noget om at tage på rumrejse og de forhold, man vil kunne finde på planeterne, dvs. noget om luft og gasarter, om kulde og varme og om afstande og bevægelse i verdensrummet.

Direkte dialog – det duer

På 1. sal var der to stande, hvor man kunne snakke med astronomistuderende om hhv. klippeplaneter og luftplaneter. Det er overraskende for mange, at kun de 4 inderste planeter består af klippemateriale, mens de yderste fire planeter består af gasarter.

Få taget et billede af dig selv på Månen

Museet har indkøbt en del "rumdragter" i forskellige størrelser med tilhørende hjelme og handsker. Mange små og store besøgende iførte sig en rumdragt, stillede sig op foran museets store måne-

Ida og Kirstine på "Månen". Foto: Ole J. Knudsen.

landskab med et Dannebrog i "stiv" kuling, og fik enten en fra museet eller en mor eller far til at forevige sig vha. medbragte mobiltelefoner.

For fremtidens naturvidenskab

Museet håber, at mange af de besøgende børn, støttet af deres forældre og bedsteforældre, engang vil være motiverede for at vælge en uddannelse inden for de naturfaglige områder, som samfundet har så hårdt brug for.

Vi ser det som en inspirerende opgave for museet at pirre de unges nysgerrighed, at motivere dem, at udfordre dem og gøre det tydeligt for dem, at der fortsat er rigtig meget spændende at opdage, at udvikle og at forske i.

Hanne Teglhus

Planetbussen kører videre

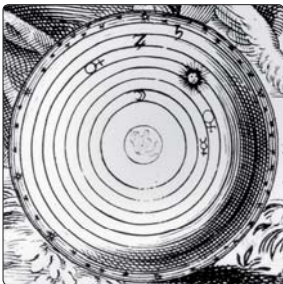
Planetbusposterne forbliver i museets udstillinger til og med sommerferien 2011 til glæde for de børn, der besøger museet i det næste halve år.

Verdensbillederne vejes

I Steno Museets udstilling om verdensbilledets historie kan man se et berømt kobberstik, som illustrerer en af de helt store videnskabelige diskussioner i 1600-tallet: hvor er universets centrum? Denne artikel kigger nærmere på billedet. Men først et rids af den videnskabshistoriske baggrund.

Er Jorden i hvile midt i universet, eller går den i en bane omkring Solen? Det var et af de centrale spørgsmål blandt astronomerne omkring 1600.

Siden oldtiden havde man ellers ment, at den kuglerunde Jord lå i hvile midt i universet, samt at Solen, Månen og planeterne sad fast på genomsigtige kugleskaller, der ligesom skallerne i et løg

Det geocentriske verdensbillede med Jorden i centrum.

lå koncentrisk om Jorden. Skallerne kunne rotere inde i hinanden og på denne måde føre himmellegemerne rundt i jævne cirkelbaner omkring Jorden.

Geocentriske eller heliocentriske?

Dette geocentriske verdensbillede var uanfægtet indtil begyndelsen af 1500-tallet. Men på dette tidspunkt fik den polske kirkejurist og astronom m.m. Nicolaus Kopernikus den ide, at det kunne være Solen, som var verdens centrum, og at alle planeterne – og dermed også Jorden – bevægede sig i cirkler omkring Solen. Kopernikus præsenterede ideen om dette heliocentriske verdensbillede på tryk i 1543 i værket *Om himmelsfærenes kredsbevægelser*.

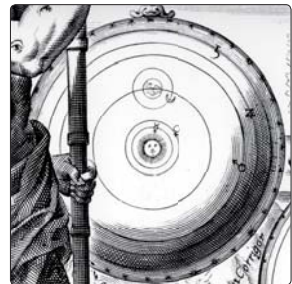
Kopernikus' teori kunne give en simplere forklaring på visse af de fænomener, man kunne observere på himlen. På den anden side var den i modstrid med Bibelens ord om, at Gud havde skabt Jorden som universets urokkelige midtpunkt. Desuden passede den gamle teori udmærket med observationerne.

Hvilken teori var så den rigtige? Var det Jorden eller Solen, som lå i universets centrum? Det kunne i princippet afgøres ved at undersøge, om retningen til stjernerne ændrer sig i årets løb. Hvis Jorden var i hvile, ville der ingen ændring være. Hvis Jorden derimod bevægede sig om Solen, ville retningen til stjernerne ændres en anelse i løbet af et halvt år.

Det tychoniske verdensbillede

Den danske astronom Tycho Brahe var en af dem, der mest ihærdigt ledte efter denne såkaldte parallakse. Men på trods af flere års nøjagtige målinger på mange forskellige stjerner kunne han ikke se nogen retningsændring.

Det kunne skyldes, at stjernerne var så langt væk, at

Det heliocentriske verdensbillede med Solen i centrum.

parallaksen var mindre, end Tycho kunne måle. Men det betød, at der måtte være “et uhyre stort, tomt og overflødigt rum mellem Saturn og fiksstjernerne”, hvilket Tycho ikke kunne acceptere af såvel religiøse som filosofiske grunde. Derfor forkastede han denne forklaring, som vi i dag ved er den rigtige.

Den anden mulige forklaring var, at Kopernikus havde uret, og at Jorden virkelig er i hvile midt i universet. Tycho valgte denne forklaring, da den passede bedst til hans målinger såvel som hans teoretiske forståelse. Men da der stadig var mange nyttige elementer i Kopernikus’ teori, udviklede Tycho i 1580’erne sin egen blanding af det geocentriske og heliocentriske verdensbillede. I dette verdensbillede lå Jorden i hvile midt i universet, mens Månen og Solen kredsede om Jorden. Derimod mente han, at de andre planeter kredsede om Solen.

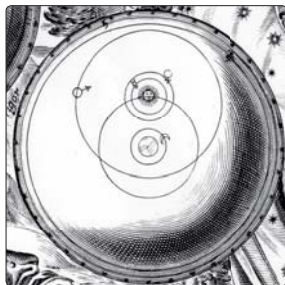
En uafgjort kamp

I begyndelsen af 1600-tallet havde man altså to konkurrerende verdensbilleder, det kopernikanske og det tychoniske. De havde hver deres fordele og ulemper, og der

fandtes ingen observationer eller videnskabelige teorier, som definitivt kunne afgøre, hvilket der var det rigtige. Derfor blev æstetiske, filosofiske og religiøse argumenter også taget i brug, når man skulle vælge mellem de to verdensbilleder.

Dette ses tydeligt i titelbilledet i den store bog *Almagestum novum*, som den italienske astronom Giovanni Battista Riccioli udgav i 1651. Bogen, som fik stor udbredelse, var en lærd sammenfatning af al den astronomiske viden, man havde på dette tidspunkt. Titlen *Den nye Almagest* var således en bevidst henvisning til den sammenfatning af oldtidens astronomi, *Almagest*, som den berømte græske astronom Ptolemaios havde skrevet 1500 år tidligere.

Ud over de videnskabelige argumenter for og imod

Det tychoniske verdensbillede med to omdrejningscentre.

de forskellige verdensbilleder fremførte Riccioli, som også var jesuitterpræst, desuden den katolske kirkes bibelske argumenter for et geocentriske verdensbillede. Men selvom han officielt var imod det heliocentriske verdensbillede, hyldede han Kopernikus i bogen ved at opkalde et af de store kraterer på Månen efter ham.

Hvad kobberstikket fortæller

Centralt i det symbolmættede barokbillede ses en kvindeskikkelse, der afvejer det kopernikanske system mod Ricciolis version af det tychoniske system. Det er tydeligt, at det kopernikanske system findes for let.

Ved vægten er skrevet “Ponderibus librata suis”. Det betyder “Afvejet efter deres vægte”. Men ud over at forklare, hvad der sker, har udtrykket en skjult betydning. Det stammer nemlig fra de første linjer af Ovids *Metamorfoser* og henviser til tiden, før “Jorden svævede i vægtig balance med luften omkring”. Det refererer videre til adskillige bibelsteder, som ofte blev citeret i den antikopernikanske diskussion, f.eks. Jobs Bog 26,7, hvor der står, han “hænger

jorden op over det tomme”. For at understrege sin geocentriske præference siger kvinden “Non inclinabitur in saeculum saeculi”, hvilket er et citat fra Salmernes Bog 104,5, som siger, at Jorden “aldrig skal rokkes i evighed”.

Kvindeskikkelsen, som symboliserer den teoretiske astronomi, ligner umiddelbart Urania, astronomiens muse, med sit stjernebestrøede tøj, stjernetegn på bæltet og en himmelsfære i hånden. Men i forordet til bogen nævner Riccioli, at det er Astraea, retfærdighedens gudinde, som afvejer de to verdenssystemer.

Ved Astraeas fødder ligger Ptolemaios’ geocentriske verdensbillede afvist. Men Ptolemaios viser sig som en sand videnskabsmand, idet han siger “Erigor dum corrigor”, “Jeg ophøjjes, mens jeg rettes”. Med venstre hånd holder han Grimaldi-familiens våbenskjold, da bogen var dedikeret til indflydelsesrige medlemmer af denne familie.

Kikkerten

Manden til venstre i billedet er den græske sagnfigur Argus Panoptes, som normalt afbildes med 100 øjne fordelt over hele kroppen, da

han er symbolet på årvågenhed. Han repræsenterer den praktiske astronomi og siger “Videbo caelos tuos, opera digitor[um] tuor[um]”, dvs. “Jeg ser din himmel, dine fingres værk” (Salmernes Bog 8,4).

Røret, som han står med i hånden, er den nyopfundne kikkert, og Argus udtrykker derfor begejstringen over den stærkt forøgede synsevne, kikkerten havde givet.

I øverste del af billedet ses barneengle med forskellige himmellegemer, som er vist med nogle af de karakteristiske træk, kikkerten havde afsløret. Til venstre ses Solen, Merkur og Venus med faser samt Mars. Til højre, i nattesiden, ses Jupiter med striber og de fire galilæiske måner, Saturn med ring, Månen med kratere samt et par kometer.

At læse i Naturens Bog

Allerøverst i billedet ses Guds hånd markeret med de hebraiske bogstaver JHWH, dvs. Jahve. Ud fra hans fingre stråler ordene “Numerus. Mensura. Pondus.” altså “Tal. Mål. Vægt.” Det refererer umiddelbart til det apokryfe skrift Visdommens Bog 11,20, hvor der står skrevet, “alt har du ordnet efter mål og tal og vægt”. I sym-

bolsk betydning henviser det til den tids opfattelse af, at man kunne lære om Gud og skaberværket, enten ved at læse i Bøgernes Bog, altså *Bibelen*, eller ved at læse i Naturens Bog, dvs. ved at bedrive naturvidenskab.

Denne opfattelse understreges af tekstbannerne øverst i billedet, hvor der står “Dies diei eructat verbum, et nox nocti indicat scientiam”. Det stammer fra Salmernes Bog 19,2-3, der indledes med udsagnet om, at “Himlen fortæller om Guds herlighed”, hvorefter citatet uddyber, at “Dag forkynder ordet til dag, nat kundgør viden til nat”.

Ideen om, at man kunne tjene Gud ved at studere naturen, illustrerer, at forholdet mellem tro og videnskab var mere komplekst, end det ofte fremstilles. For samtidig med at inkvisitionen satte Galilei i husarrest for at hævde, at Jorden bevæger sig, var troen en stærk inspiration for mange videnskabsmænd i deres udforskning af verden.

Men i de følgende århundreder forsvandt de religiøse argumenter ud af videnskabelige skrifter, efterhånden som det lykkedes at give rationelle forklaringer på de observerede fænomener.

Hans Buhl

Titelbilledet fra den store oversigt over astronomien, *Almagestum novum*, som den italienske astronom Giovanni Battista Riccioli udgav i 1651. Billedet er skabt af kobberstikkeren Francesco Curti.

Hvor skal den plante nu stå?

Steno Museet har projektansat biolog Anders Stie Tommerup til at placere planterne i de nye væksthuse. Her fortæller han om sig selv og opgaven.

I 2009 blev jeg færdiguddannet som biolog fra Aarhus Universitet. I studietiden arbejdede jeg som guide i Væksthusene, og jeg blev derfor rigtig glad for at få mulighed for at få indflydelse på de nye væksthuse, da stedet

har betydet så meget for mig gennem årene. Det var her, jeg trådte mine spæde skridt ind på botanikkens mudrede stier, først med min kæreste og derefter med min tidligere vejleder, som sendte mig til Thailand for at indsamle blade fra mangrovepalmen *Nypa fruticans* til undersøgelser i Danmark.

I løbet af de næste måneder skal jeg trawle mig gennem de flere tusinde planter, der tidligere stod i Væksthusene,

og finde en god placering af dem i de nye væksthuse. Der skal også findes nye planter, som vi med tiden skal sætte ind i husene.

Planter og klimazoner

I væksthuse bliver planterne så vidt muligt udstillet i de naturtyper, der er typiske for de klimazoner, planterne kommer fra. Dette sker ved udvælgelse af passende jordtyper og sten m.v.

Indledningsvis har jeg især beskæftiget mig med middelhavsklimazonerne og ørkenklimazonerne. Bare i ørkenområderne har vi allerede mere end 600 kaktusser, vortemæk og agaver, som skal placeres i nye bede sammen med andre planter fra samme område.

Håndværkerne er i fuld gang med byggeriet, der skal stå færdigt i efteråret 2012. De nyrenoverede væksthuse kommer til at bestå af tre mindre huse og et splinternyt, stort tropehus ud mod Den Gamle By. Det gamle palmehus kommer til at fungere som ny indgang, café, skolestue og udstillingslokale.

Anders Stie Tommerup

Farvel til mumien

Fortsat fra forsiden

ningen i 1994 lånt et mumieskelet af Antikmuseet ved Aarhus Universitet. Når Steno Museets mumie har ligget hovedløs i sin glaskiste, der i øvrigt giver mindelser om Askepot, er det fordi hovedet hele tiden har befundet sig på Antikmuseet sammen med den originale kiste. Men i forbindelse med udstillingen med arbejdstitlen *Kend din kropspolitik*, som åbner til efteråret og handler om unge og deres kropskultur, skal den medicinhistoriske 1. sal på museet ryddes og den aarhusianske mumie Ta-Bast tilbage til sit hoved og sin kiste på Antikmuseet.

Efter hvad vi ved, kom Ta-Bast til byen og byens universitets Klassisk Arkæologisk Studiesamling i 1950. Der er tale om en kvinde, en Amonsangerinde, der ankom i en smuk, bemalet mumiekiste. Men i modsætning til kisten var hun selv, som det senere skulle vise sig, ikke særlig velbevaret – nærmest et skelet.

Mumien og lægevidenskaben

I 1953 tog en berømt læge og professor, Carl Krebs,

røntgenbilleder af Ta-Bast, men disse optagelser bortkom – var det mumiens forbandelse? Så først i begyndelsen af 1990'erne blev Ta-Bast undersøgt grundigt, dels på Fysisk Institut på Aarhus Universitet, dels på Retsmedicinsk Institut og på Institut for Arbejdsmedicin og Miljø.

De lægevidenskabelige undersøgelser af Ta-Bast viste: “at det skeletterede lig, som fandtes indpakket som en mumie, er af en spinke, midaldrende, næsten tandløs kvinde, som mange år inden sin død havde været udsat for en ulykke med brud på rygsøjle og bækken og med heraf følgende giftforandringer og muligvis urinvejssten. Hun har været stærkt invalideret og kan ud fra aldersbestemmelse af kiste og knogler have været fra det 21. dynasti.” (E. Thorling m.fl. i *Papyrus*, nr. 14/1, 1994, Dansk Ægyptologisk Selskab).

Hermed opstår et andet bilde af Ta-Bast end det, kisten viser, nemlig en smuk Ta-Bast foran guderne Horus og Maat, “Husets Herskerinde” og “Amonsangerinde.”

Lad os håbe, at hjemtransporten til Antikmuseet kom-

På webadressen www.antikmuseet.dk/prospekt/a2.htm kan man læse mere om Ta-Bast og hendes kiste.

mer til at gå godt for Ta-Bast og i sidste ende også for os andre! At vi ikke taber hende på vejen og derefter får hende til at skulle løbe hængende og humpende rundt i Universitetsparken. Den stakels 3000 år gamle krop.

Hermed farvel til en gammel, radbrækket og giftplaget krop! Og som sagt – snarligt goddag til en ny og frisk krop i forbindelse med den næste store udstilling på Steno Museet.

Mary-Ann Kromann-Andersen

Fredag 18. marts

Udstillingen i Medicinhistorie 1. sal lukkes for at gøre plads til ny udstilling. Se omtalerne i *Stenomusen* 51 og 52.

Lørdag 19. marts kl. 20 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: Pink Floyd: *The Wall*. CD-koncert under stjernerne. Fuldmånecafé kl. 19.30-22.

Mandag 28. marts kl. 19.30

Generalforsamling i Steno Museets Venner. Se omtale side 2. Efter generalforsamlingen vil museumsinspektør Hans Buhl fortælle om Tycho Brahe og hans instrumenter.

Lørdag 16. april til søndag 24. april

Aktiviteter for hele familien i påskeferien: *Planetbussen, Leg med eksperimenter* og forestillinger i planetariet. I påsken har museet åbent tirsdag til fredag kl. 9-16, lørdag og søndag kl. 11-16. Mandag er der lukket.

Mandag 18. april kl. 20 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Påskeharen – den vingeløse fugl* på stjernehimlen. Lidt musik under stjernerne. Fuldmånecafé kl. 19.30-22.

Tirsdag 17. maj kl. 20 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Forårets stjernehimmel* med musik under stjernerne. Fuldmånecafé kl. 19.30-22.

Onsdag 18. maj kl. 19.30

Generalforsamling i Jydsk Medicinhistorisk Selskab. Foredrag ved fhv. adm. overlæge ved Radiumstationen i Århus og fhv. lektor ved Aarhus Universitet Arne Sell: *Radiumstationen i Århus. Træk af knap 100 års historie. Fra radiologi til onkologi.*

Onsdag 15. juni kl. 20 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: *Sommerferieastronomi*. Om de lyse nætter, sommersolhverv og alt det andet, vi venter på, inden det igen bliver mørkt på himlen. Fuldmånecafé kl. 19.30-22.

Mandag 27. juni til fredag 1. juli

Steno Museet og Aarhus Universitet afholder *Sommeruniversitet* for skoleelever fra 4.-7. kl., som interesserer sig for naturvidenskab.

Læs mere på www.stenomuseet.dk/sommeruniversitet.

Fredag 15. juli kl. 20 og 21.30

Fuldmåneaften i planetariet: The Beatles: *Magical Mystery Tour*. CD-koncert under stjernerne. Fuldmånecafé kl. 19.30-22.

Elektroniske fuldmånebilletter

Billetter til Fuldmåneaften skal fremover bestilles elektronisk via museets hjemmeside www.stenomuseet.dk. Kom i god tid. Der er ikke adgang til planetariet efter forestillingens start.

